PG EVEN SEMESTER EXAMINATION, 2024

SANSKRIT

2nd Semester

Course No : SANVBC - 556

(Value Based Sanskrit Texts)

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

(Answer five questions taking one from each unit)

Unit - I

(Manusaṃhita, Ch.II)

1. (a) How many type of संस्कारs according to manu? Name them. 1+4=5

   (b) Narrate the significance of संयम following मनुस्मृति Ch.II. 9

2. Explain any two of the following : 7x2=14

   (a) सङ्कल्पमूलः कामो वै यज्ञाः सङ्कल्पसम्भवाः
   व्रतानि यमधर्माश्च सर्वे सङ्कल्पजाः स्मृताः ।।

   (b) ■ुतिस्तु वेदो विज्ञेयो धर्म■ास्त्रं तु वै स्मृतिः
   ते सर्वार्थेष्वमीमांसे ताभ्यां धर्मो ि■ निर्वभौ।।

   (c) वेदः स्मृतिः सदाचारः स्वस्य च प्रियमात्मनः
   एतच्चतुर्विधं प्राहुः साक्षाद्धर्मस्य लक्षणम्।।

(Turn Over)

Unit - II

Hitopade a (मित्रलाभः)

3. (a) Who is the author of ■तोपदे■ाः ? How many chapters are there in this text? Name them. 1+1+2=4

   (b) Describe the story of वृद्धव्याघ्र and पान्थः 10

4. (a) Write a note on the story behind the creation of ■तोपदे■ा. 10

   (b) Translate into English : 4

   अस्ति गोदावरी तीरे बि■ालः ■ाल्मलीतरुः। तत्र नानादिग्दे■ादागत्य रात्रौ पक्षिणो निवसन्ति। अथ कदाचिदवसन्नायां रात्रावस्ताचलचूडाबलम्बिनि भगवति कुमुदिनीनायके चन्द्रमसि लघुपतनकनामा वायसः प्रबुद्धः कृतान्तमिव द्वितीयमायान्तं व्याघ्रमप■यत्।

Unit - III

N ti ataka (1-50 verses)

5. (a) Quote from memory the verse - यदा किञ्चिज्ज्ञोऽ■ 5

   (b) Narrate the significance of विद्या as reflected in the Nitisataka. 9

6. Explain any two of the following : 7x2=14

   (a) सा■त्यसङ्गीतकलावि■ीनस्साक्षात्प■ुः पुच्छविषाण■ीनः
   तृणंन खादन्नपि जीवमानस्तद्भागधेयं परमं प■ूनाम्।।

   (b) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचैरःस■
   न मूर्खजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वपि।।

   (c) केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषं ■ारा न चन्द्रोज्ज्वलाः।
   न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालङ्कृता मूर्धजाः।
   वाण्येका समलङ्करोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
   क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ।।

Unit - IV

N ti ataka (51-100 verses)

7. (a) Narrate the nature of सज्जन as reflected in your prescribed text. 10

   (b) Fill up the gaps : 4

   आरम्भगुर्वी क्षयिणी क्रमेण .....
   ..... ।।

8. Explain any two of the following : 7x2=14

   (a) दुर्जनः परि■र्तव्यो विद्ययाभूषितोऽपि सन्
   मणिना भूषितः सर्पः किमसौ न भयङ्करः ।।

   (b) न कश्चिच्चण्डकोपानामात्मीयो नाम भूभुजाम्
   ■ोतारमपि जुह्वानं स्पृष्टो द■ति पावकः।।

   (c) लोभश्चेदगुणेन किं, पि■ुनता यद्यस्ति किं पातकैः,
   सत्यं चेत्तपसा च किं, ■ुचिमनो यद्यस्ति तीर्थेन किम्।
   सौजन्यं यदि किं गुणैः सुम■ा यद्यस्ति किं मण्डनैः
   सद्विद्या यदि किं धनैरपय■ो यद्यस्ति किं मृत्युना।।

Unit - V

(Mah bh rata - Viduran ti)

9. (a) Write a note on मूर्ख based on Viduran ti. 12

   (b) Who is विदुर ? What is the source of the text Viduran ti.? 1+1=2

10. (a) What do you mean by नीति ? 2

    (b) Describe the story of सुधन्वा and विरोचन as found in the text Viduran ti. 12

★★★